

»JELKA« BLAGOJA BERSE

Handwritten musical score page 10. The score consists of multiple systems of music. The top system features woodwind parts (Flute, Clarinet, Bassoon) with dynamic markings like ff, ffq, and ffz. The second system contains vocal parts (Tuba, Bassoon, Trombone, Bass) and woodwind parts (Flute, Clarinet, Bassoon). The third system includes strings (Cello, Double Bass) with dynamic markings like ff, ffq, and ffz. The bottom system also includes strings (Cello, Double Bass) with dynamic markings like ff, ffq, and ffz. Various performance instructions are scattered throughout the score, including 'col. fice' and 'col. fice'.

Blagoje Bersa: Jelka, partitura, autograf, str. 26. Arhiv HGZ-a.

Blagoje Bersa: Jelka, partitura, str. 26.
Zagreb: Hrvatski glazbeni zavod, 2016.

Dva ulomka ove opere već su poznata javnosti, to su intermezzo između činova, izveden prije nekoliko godina u Zagrebu, i aria *Sveti Vlaho od Gorice* koja je 1907. godine objavljena u Beču kao samostalna skladba za glas i klavir.

Urednica HGZ-ovog izdanja je Sanja Stojanović-Stipanov, a stručnu redakciju napravio je Ivan Josip Skender, koji o tome piše:

»Ovo je moj drugi susret s opernom literaturom Blagoja Berse (prvi je bila opera *Postolar od Delfta*), te su redaktorski zahvati bili vrlo slični i vezani uz modernizaciju orkestra i orkestralnih partitura, te praktičnost izvedbe. Na primjer, rogovici su zapisani in F, a trube prebačene iz F u B, s obzirom na današnje orkestralne standarde. Ispravljene su, odnosno standardizirane oznake tempa, agogike i artikulacije. Radilo se i na uskladivanju materijala partiture i klavirskog izvataka (iz Beča), s osobitom pažnjom da odstupanja od autorovog rukopisa i osnovne zamisli budu čim manja, a usklajivanje logično.«

Praizvedbu, premda samo u koncertnom obliku, *Jelka* će doživjeti upravo na podiju HGZ-a, 8. studenoga 2016.

Nada Bezić

»A ŠTO SE STRASTI TIČE, IMA IH UNUTRA KOLIKO TI SRCE HOĆE...«

O tome kako je nastajala *Jelka* saznajemo iz pisma (originalno na talijanskom jeziku) objavljenog 2011. u knjizi *Korespondencija I* unutar HGZ-ova projekta *Sabrana djela Blagoja Berse*. Preuzimamo i komentar Eve Sedak koja je priredila to izdanje:

»Blagojev stariji brat, pisac i arheolog Josip Bersa (1862 – 1932) surađivao je s Bersom u nekoliko navrata kao tekstopisac ili prevodilac. Osim što je bio autorom tekstova za šest Bersinih popijevaka (1895. i 1903), prepjevao je i dvije na Heineove stihove, autor je libreta za prvu Bersinu operu (*Jelka*, 1896 – 1902), nastalu nakon mладенаčke jednočinke *La serva padrona*, a preveo je na hrvatski i Willner-Wilhelmov libreto za *Postolara od Delfta*.

Operu *Jelka (iz Gruža)* Bersa je započeo skladati 1896, što bi značilo da ovo nedatirano pismo eventualno možemo pridružiti tom vremenu.«

Dragi Benito!

Šaljem ti libreto koji sam naslovio »Jelka iz Gruža«, ali ovaj se naslov može i promijeniti, ako želiš, premda riječ Gruž ne bi bila loša, jer libretu daje jedan domoljubni prizvuk. Radnja je kratka, jednostavna i jasna, a što se strasti tiče, ima ih unutra koliko ti srce hoće. Uvjeren sam da bi njegova izvedba na pozornici uspjela zadržati pažnju publike do kraja. Sada još nekoliko uputa, kako bi glazba mogla interpretirati glavnu misao koju sam slijedio. Na stranicama 1 i 2 glazba bi trebala istaknuti strepnju i nesigurnost koje muče Andriju, a prekida ih jedino vedra sigurnost staroga Luke; na kraju, kad Andrija preklinje Petra neka mu kaže istinu, trebala bi se prolomiti u strastven krik. U dijalogu između Jelke i Petra želio bih da Jelka bude muzički opisana kao blago i umilno stvorene; iz nje, međutim, provlažuje nesuzdrživa bol dok izgovara: Pitaš šta će majka tvoga čeda?. Kada, međutim, na kraju pjeva: rukom te ne grlim ..., to bi trebalo započeti sotto voce, ali da se osjeća strepnja, a potom polako prijeći u crescendo kojim će i završiti. U tom svojevrsnom tercetu zapamti dobro sljedeće: Jelka je očajna, ali to ne pokazuje; Luka je veseo, dok je Andrija (u pozadini) obuzet bijesom čovjeka koji strahuje da je prevaren. U duetu Jelke i Andrije tekst jasno nalaže kakva mora biti glazba. U prizoru koji slijedi, odnosno u pjesmi radnikâ koja se, iz škvera izvan scene, čuje istodobno s njihovim duetom, bilo bi dobro da istakneš veliku razliku u osjećajima koji pokreću ovo dvoje i radnike. Isto bi tako i od onoga trenutka u kojem Andrija baca Jelku na zemlju dok na scenu istodobno upadaju radnici, veselo pjevajući, mogao ispasti lijep i snažan prizor.

Pri kraju drame, u onom trenutku kad Jelka izbezumljeno juri kroz gomilu tražeći Petra i gotovo predviđajući njegov bijeg, glazbena bi pratnja njezinim koracima trebala biti u muklom i tjeskobnom ritmu, ali pritom treba voditi računa i o općem raspoloženju koje je pretežito vedro. Posljednje riječi, kojima drama završava, trebale bi svakako biti otpjevane sotto voce.

Podjela glasova nameće se sama od sebe; štoviše, ja sam ih dok sam pisao, podijelio kako slijedi:

Luka – bas, Andrija – tenor, Petar – bariton, Jelka – sopran. Javi mi kako ti se sviđa, ali prije nego što prioneš na posao, pokušaj se što više uživjeti u libreto. A najvažnije je da radiš... bez žurbe!

Pozdrav

Beppi

NIKOLA ŠUBIĆ ZRINSKI U HGZ-u

HGZ se pridružuje obilježavanju 450. godišnjice bitke kod Sigeta (1566) predavanjem koje će Zoran Juranić održati 17. prosinca u ciklusu *Subotom u Glazbenom*. No već ovaj mjesec ukazujemo na dva događanja povezana s tom temom.

Međunarodni znanstveni skup »Odjeci bitke kod Sigeta i mita o Nikoli Šubiću Zrinskom u umjetnosti (glazba, likovne umjetnosti, književnost«

održat će se od 2. do 4. studenoga u Zlatnoj dvorani Hrvatskog instituta za povijest. Organizatori su: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko muzikološko društvo i Hrvatski institut za povijest. Sudjeluje niz muzikologa, povjesničara umjetnosti i književnosti, povjesničara i drugih stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva.

Koncert sa skladbama inspiriranim pogibijom bana Zrinskog održat će se u srijedu 2. studenog, u 20 sati, u dvorani »Bersa« Muzičke akademije. Dio programa povezan je s knjižnicom HGZ-a. Prije svega riječ je o uvertiri i ulomcima iz opere *Zriny* E. Augusta Adelburga Abramovića, austrijskog violinista i skladate-

lja hrvatskog podrijetla. Opera je praizvedena 1868, dakle osam godina prije Zajčevog *Zrinjskog*, također prema predlošku istoimene drame Theodora Körnera. Postoje dva autografa ove opere, jedan se čuva u Budimpešti, a nepotpuni primjerak u HGZ-u. O Adelburgu postoji zanimljiva dokumentacija u ostavštini Milana Stahuljaka u arhivu HGZ-a.

Dvije klavirske točke upoznat će nas sa skladbama objavljenima u zbirci koju čuvamo u našoj knjižnici: *Deset Zrinskih poputnicah. Glasbeni Zrinski pomenak tristogodišnje sigetskoga junaka Nikole Šubića Zrinskoga slavljenje na 6., 7., 8. i 9. rujna 1866 u Zagrebu*. Autori odabranih koračnica su Antun Schwarz (tada učitelj na glazbenoj školi HGZ-a) i Ferdo Livadić. Na programu su još *Zrinyi-Marsch* Carla Ziehrera, uvertira *Zriny* E. Dohnányia i dakako ulomci iz opere *Nikola Šubić Zrinski* Ivana Zajca, među kojima i naknadno napisana arija Juranića.

Nastupaju: pijanistica Tamara Jurkić Sviben, vokalni solisti, orkestar Muzičke akademije te dirigent Zoran Juranić. Ulas je slobodan.

(N. B.)

SUBOTOM U GLAZBENOM

Održana su prva predavanja novog ciklusa subotnjih prijepodnevnih susreta povezanih s aktualnostima u svijetu glazbe i kulture. O Borisu Papandopulu, uoči obljetnice njegove smrti, govorila je Erika Krpan, a Marcel Bačić imao je izlaganje (uz glazbene primjere) o Schönbergu i Kandinskem uoči izvedbe Schönbergove skladbe *Erwartung*.

*Violinistica Katarina Kutnar nastupila je uz izlaganje
Erike Krpan o Borisu Papandopulu*

Najavljujemo sljedeći nastavak *Subotom u Glazbenom*, uz riječ, glazbu i kolačić:

26. studenog u 11 sati

Berislav Šipuš

*O Schönbergu – duboki razlozi koncerta
Cantus Ansambla u HGZ-u*

Sudjeluje: Monika Cerovčec, soprano

Ulaz slobodan

»Cantus Ansambl je debitirao u Berlinu, na svojem prvom važnom gostovanju, 2002. godine, u Maloj dvorani Konzerthausa, s *Prvom komornom simfonijom*, op. 9 Arnolda Schönberga, za 15 instrumenata. Bio je to čin sulude hrabrosti i sjećam se još danas ne samo strašnih poteškoća koje su nas dočekale u toj partituri, nego i neke zastrašujuće, ali i zavodljive unutrašnje energije, napetosti, ljepote, zanosa, zamaha, čudesnih trenutaka. U međuvremenu, do 2016. godine, izveli smo njegovu *Serenadu*, op. 27, zatim *Lied der Waldtaube* iz *Gurre Lieder* u Schönbergovoj obradi za komorni ansambl, i *Pierrot Lunaire*, njegovo djelo koje potpuno probija okvire tradicije 19. stoljeća i uvodi u Glazbu i Povijest i Čovjeka u Novo vrijeme. Ipak, *Erwartung*, kao skladba, kao struktura, kao zvučni i zvukoliki jedinstven i neponovljiv Svet, možda upravo onaj Izgubljeni Svet, kojeg nema čak niti u Schönbergovom opusu, stoji i u mojoj podsvijesti i u mojim snovima kao najljepši, tajni ‘mračni predmet želja’...«

Berislav Šipuš

POZIV ČLANOVIMA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA NA

REDOVNU GODIŠNJU SKUPŠTINU HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

koja će se održati

u srijedu, 16. studenoga 2016. godine
s početkom u 18.00 sati
u velikoj dvorani HGZ-a

Prijedlog dnevnog reda:

1. Otvaranje Skupštine

uvodna riječ predsjednika Ravnateljstva, biranje radnog predsjedništva, zapisničara i ovjerovitelja zapisnika

2. Izvještaj Ravnateljstva HGZ-a o radu Hrvatskoga glazbenog zavoda u 2015. godini s finansijskim izvještajem

3. Izvještaj Nadzornog odbora

4. Realizacija programa rada u 2016. i plan za 2017. godinu

5. Izbor članova Ravnateljstva

6. Razno

Prema odredbi članka 20. Statuta HGZ-a Skupština može donositi odluke ako je prisutno više od polovine članova.

Ukoliko je u zakazano vrijeme početka Skupštine broj prisutnih manji, početak se odlaže za pola sata.

Predsjednik Ravnateljstva HGZ-a
Marcel Bačić

KONCERTI HGZ-ovih ANSAMBALA

Ansambl HGZ-a nastupaju redovito u našoj dvorani, ali rijedak je slučaj da u jednom mjesecu nastupe svi. Zato smo odlučili svratiti Vam pozornost na neslužbeni »HGZ-ov festival«, svaki ponедjeljak u studenom.

7. studenoga

Misterij bluesa

Društveni jazz orkestar, dirigent Zlatko Dvoržak. Kroz program vodi Dubravko Majnarić, a nastupa i pjevačica Paula Ivančić.

14. studenoga

Hrvatski skladatelji

Društveni orkestar, dirigent Zoran Juranić

Na programu su skladbe hrvatskih autora 19. i 20. stoljeća pisane za gudački orkestar.

21. studenoga

Sv. Ceciliji, zaštitnici glazbe u čast

Društveni zbor, zborovođa Branka Bubalo Paliska, te flautistica Lucija Družinec

Koncert se održava uoči 22. studenoga, blagdana sv. Cecilije.

28. studenoga u 18 sati

Ruže s juga

Društveni komorni ansambl, voditeljica Vesna Šepat Kutnar. Program u skladu s naslovom poznatog Straussovog valcera *Rosen auf dem Süden*.

BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr

KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA
KONCERTNA SEZONA
CXC (2016/2017)

STUDENI

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
IBAN: HR5723400091110039946

UREDNICI:

Nada Bezić • Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

VD = Velika dvorana; MD = Mala dvorana

Srijeda, 2. XI. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Obilazak zgrade
Voditeljica: Nada Bezić
ULAZ SLOBODAN

Četvrtak, 3. XI. u 20 sati, MD

ŽIDOVSKA OPĆINA ZAGREB
Tjedan Izraela 2016.
Mjuzikl *Las Coplas de Josef HaCadiķ*
Orkestar Shira u'tfila, Vanja Ejduš, Aljoša Vučković (Srbija), Mješoviti pjevački zbor *Lira*
Stefan Sablić, *dramaturg i redatelj*
Robert Homen, *dirigent*
Sablić, Khan, Simić

Subota, 5. XI. u 20 sati, VD

ŽIDOVSKA OPĆINA ZAGREB
Tjedan Izraela 2016.
Roy Zaltsman (Izrael), mentalist
Telepatija uživo

Ponedjeljak, 7. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Misterij bluesa
Društveni jazz orkestar HGZ-a
Zlatko Dvoržak, *dirigent*
Paula Ivančić, *vokal*
Dubravko Majnarić, *voditelj*
Miller, Depolo, Arlen, Bosner, Nelson, Andre, Shanklin, Dvoržak
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-a

Utorak, 8. XI. u 20 sati VD

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR
Klasja Modrušan, *sopran*; Nikša Radovanović, *tenor*; Davor Radić, *bariton*; Giorgio Surian, *bas*
Oratorijski zbor crkve sv. Marka *Cantores sancti Marci*
Miran Vaupotić, *dirigent*
Bersa

Srijeda, 9. XI. u 20 sati VD

ZAGREBAČKI KVARTET
Marin Maras i Davor Philips, *violine*; Hrvoje Philips, *viola*; Martin Jordan, *violončelo*
Turina, Beethoven, Ravel
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Nedjelja, 13. XI. u 20 sati, VD

MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR KULTURNO UMJETNIČKOG DRUŠTVA INA

40 godina Zbora – Posveta autorima od A do Z
Bojan Pogrmilović, *dirigent*
Bianchi, Cossetto, Kurilović, Pieroni, Starc, Stipić Delmata, Uhlik

Ponedjeljak, 14. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Hrvatski skladatelji
Društveni orkestar HGZ-a
Zoran Juranić, *dirigent*
Eisenhuth, Krežma, Lhotka, Štolcer Slavenski, Hatze, Juranić, Njirić
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-a

Utorak, 15. XI. u 20 sati, VD

UMJETNIČKA ORGANIZACIJA
CRISTOFORIUM
Pleyel Svetislava Stančića
U čast Jelki Bakašun
Dalibor Cikojević, *klavir*
Beethoven, Chopin, Rahmanjinov, Prokofjev, Papandopulo
ODREĐENI BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Utorak, 15. XI. u 20 sati

Podrumska dvorana
HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH TEORETIČARA
Radionica utorkom
Tihomir Petrović: *Sustav nizanja akorda*
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 16. XI. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Godišnja skupština članova HGZ-a

Četvrtak, 17. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Ante Milić, *klavir*
Beethoven
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU-A I HGZ-a

Subota, 19. XI. u 20 sati, VD

MJEŠOVITI ZBOR SV. BARBARE PANIS ANGELICUS
Svečani koncert 20 godina s Vama
Tomislav Čekolj, *dirigent*
Prašelj, Rutter, Starc, Lisinski, De Marzi, Verdi, Deák Bárdos, Franck, Zajc, Cossetto
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-a

Nedjelja, 20. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL *Telemannia 3*
Laura Vadjon, *iolina i umjetničko vodstvo*
Krešimir Fabijanić, *trublja*
Telemann

ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE HGZ-a

Ponedjeljak, 21. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Sv. Ceciliji, zaštitnici glazbe u čast
Društveni zbor HGZ-a
Branka Bubalo Paliska, *zborovoda*
Lucija Družinec, *flauta*
Hassler, Lasso, Bach, Mozart, Franck
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-a

Petak, 25. XI. u 20 sati, MD

VIJEĆE ALBANSKE NACIONALNE MANJINE ZAGREBA
Lajde Mjeda, *sopran*; Bernardina Mjeda, *alt*
Véllezérit arbëresh kvartet (Italija)
Darijana Blaće Šojat, *klavir*
Albanske starogradiske pjesme

Subota, 26. XI. u 11 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Subotom u Glazbenom
Berislav Šipuš: *O Schönbergu – duboki razlozi koncerta Cantus Ansambla u HGZ-u*
Monika Cerovčec, *sopran*
ULAZ SLOBODAN

Nedjelja, 27. XI. u 11 sati, VD

GLAZBENA ŠKOLA VATROSLAVA LISINSKOG
Koncert puhačkog orkestra

Ponedjeljak, 28. XI. u 18 sati, MD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Ruze s juga
Društveni komorni ansambel HGZ-a
Vesna Šepat Kutnar, *voditeljica*
Čajkovski, Pejačević, Bizet, J. Strauss ml.
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-a

Utorak, 29. XI. u 20 sati, VD

BUNTART
Guitarra viva
José Antonio Escobar (Čile), *gitara*
Bach, Sor, Britten, Sainz de la Maza, Albéniz